

9.3.1 LÍNIA D'ACCIÓ 1: RECUPERACIÓ I RESTAURACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

Colls i Miralpeix esdevé un dels últims espais de la façana del litoral català que conserva espais naturals d'elevada qualitat ecològica, que s'estenen fins a tocar el mar. Aquest espai costaner es caracteritza per la presència de formacions de garrigues, brolles, pinedes i matollars amb la presència del margalló com a espècie protegida i límit biogeogràfic, juntament amb altres espècies.

L'interès natural de l'espai, l'accés a les platges i la proximitat d'aquesta àrea a zones urbanitzades provoca una elevada freqüentació tan de turistes com de la població veïna. Aquest fet ha provocat l'obertura d'un gran nombre de senders i en conseqüència, la degradació d'espais d'interès natural que caldria preservar i conservar. És per això que la primera línia d'acció s'encamina a la recuperació d'aquests espais que han patit o pateixen actualment una forta degradació per l'excés de freqüentació.

Les actuacions proposades per aquesta línia d'acció són les següents:

- 1.1 Restauració dels espais degradats
- 1.2 Estudi de seguiment d'espècies florístiques d'interès
- 1.3 Recuperació de la llacuna litoral de la desembocadura de la riera de Ribes
- 1.4 Restauració de la riera de Ribes

ACTUACIÓ 1.1 RESTAURACIÓ DELS ESPAIS DEGRADATS

A l'àmbit de Els Colls i Miralpeix es localitzen diferents punts amb elevada sobrefreqüentació que acaben provocant la degradació completa de l'espai. En aquest cas en concret, es proposen una sèrie d'actuacions per tal de recuperar les repoblacions de pinedes, fent compatible la preservació de l'espai natural amb els usos de lleure.

Fotografia 1. Repoblació de pi blanc sense sotabosc de màquia

Localització

L'àmbit d'actuació es localitza principalment als fondals ocupats per pinedes de pi blanc que miren cap al mar (Fondo d'en Jaques i fondo de les Mesquites), ocupant terrasses antigues properes a fons de vall.

Superfície

La seva extensió és localitzada i modesta, centrant-se bàsicament a la zona del fondo de les Mesquites (4,8 ha) i al fondo d'en Jaques (8,6 ha).

Descripció dels valors apreciables

- **Valor social:** espai molt freqüentat pel desenvolupament d'activitats recreatives durant els caps de setmana i especialment a l'estiu.
- **Valor natural:** presència de comunitats vegetals, pineda de pi blanc, que presenten capacitat per recuperar-se de les agressions constants que pateix. El valor natural d'aquesta comunitat és escàs ja que és plantada.

Impactes

- Sobre freqüentació de l'espai que s'accentua a l'estiu amb la presència de nombrosos turistes.
- Alteració de les comunitats vegetals d'interès tan per l'excés de freqüentació com per l'obertura de nous accessos.
- Risc d'incendis forestals.

Objectius generals

- Recuperació ambiental.
- Millora de la qualitat paisatgística.
- Regulació, ordenació i millora de l'accessibilitat.

Objectius específics

- Ordenar l'ús lúdic associat a l'espai.
- Assegurar la funció d'hàbitat.
- Fomentar les espècies autòctones.
- Fomentar la diversitat florística, faunística i paisatgística.

Actuacions

- Redacció d'un projecte específic on es prevegi l'execució d'aquestes actuacions:
 - Eliminació d'alguns elements artificials.
 - Limitar i ordenar els accessos a les pinedes.
 - Restauració d'antics accessos a través de treballs de restauració morfològica i de revegetació.
 - Neteja de residus i brutícia.
 - Efectuar treballs de gestió forestal en les zones més allunyades dels espais urbanitzats, per tal d'afavorir el desenvolupament del sotabosc natural. Aquells treballs no es contemplaran a les proximitats d'àrees urbanitzades.

- Condicionar determinades zones per l'ús lúdic (per exemple com a zona de picnic i/o esbarjo).

Nivell de prioritat

Es considera que la prioritat de realització de les actuacions esmentades a aplicar a les repoblacions de pi blanc és **mitjana**, justificada per l'escàs valor potencial de l'espai; tot i això l'elevat ús social que se'n fa d'aquestes pinedes justifica una certa prioritat de l'actuació a fi de frenar el procés d'alteració que pateix l'espai.

Consideracions post-actuació

Amb posterioritat a la realització de les actuacions programades, caldrà fer un manteniment en diferents àmbits:

- **Vegetació**, ja sigui a través de regs i podes per fomentar el correcte creixement dels nous exemplars, ja sigui a través de l'eliminació d'espècies al·lòctones.
- En els dispositius de **senyalització i panells informatius** que s'hagin vist malmesos.
- En les instal·lacions destinades al lleure (**zones de picnic i esbarjo**).
- Als **accessos**, per garantir la seva funcionalitat.

Organismes implicats

- Consorci Colls i Miralpeix

Pressupost

El cost aproximat de l'actuació és de 25.000 euros.

ACTUACIÓ 1.2 ESTUDI DE SEGUIMENT D'ESPÈCIES FLORÍSTIQUES D'INTERÈS

L'àmbit d'estudi de Els Colls i Miralpeix presenta elements d'interès faunístic i florístic associats a les diferents unitats de vegetació inventariades, especialment en aquelles comunitats d'alt valor ecològic, com les màquies de garric i margalló, les màquies litorals amb espècies de penya-segats marins o els salicornars subarbustius de cirialera. Aquestes comunitats presenten espècies protegides o d'elevat interès com el cas del margalló i el narcís de flor blanca.

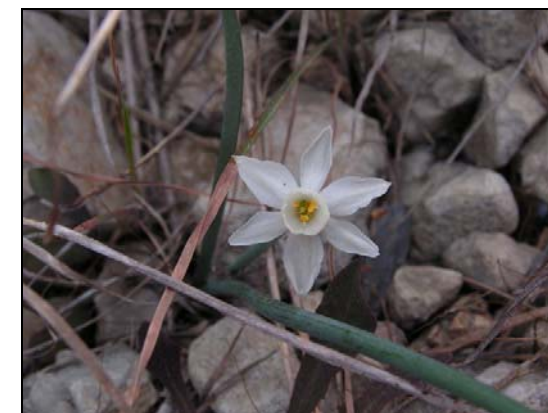
Es per això que es proposa realitzar una inventari detallat de les diferents espècies de flora i fauna d'interès, per tal de valorar el seu estat actual i proposar les mesures adients per la preservació, conservació i recuperació d'aquestes comunitats, i per tant d'aquestes espècies.

Fotografia 2. Margalló (*Chamaerops humilis*)
fruticosi)

Fotografia 3. Cirialera (*Arthrocnemum fruticosum*)

Fotografia 4. Nadala menuda (*Narcissus dubius*)

Localització

L'espai de Colls i Miralpeix es localitza a la costa del Garraf, entre els termes municipals de Vilanova i la Geltrú i Sitges. Limita al nord amb els espais agrícoles de sota l'autopista C-32, la urbanització Els Cards, a l'oest amb les urbanitzacions el Mas d'en Serra, Roquetes i l'espai de la Muntanyeta, a l'est amb la urbanització Rocamar, el càmping Sitges i el mateix nucli urbà de Sitges. Aquest espai natural limita al sud amb el mar mediterrani.

Superfície

La seva extensió és d'unes 350 ha distribuïdes al llarg de la franja litoral del Garraf (termes municipals de Sitges i Vilanova i la Geltrú), entre el Cap de Grills i Punta Llarga, i estenent-se cap a l'interior.

Descripció dels valors apreciables

- **Valor ambiental:** es tracta d'espècies rares o protegides al territori català. Destaquen el narcís de flor blanca (*Narcissus dubius*), que és un espècie localitzada a les clarianes de la màquia, considerada rara (rr) a Catalunya i molt rara (rrr) al Garraf. I per altra banda, la cirialera (*Arthrocnemum*

fruticosi), espècie dominant a les comunitats de salicornars subarbuscivus de cirialera considerades a l'àmbit d'alt valor ecològic.

Impactes

Es poden considerar com a impactes tots aquells que s'han detallat de manera concreta a l'apartat de *Diagnosi ambiental*.

Objectius generals

- Coneixement, conservació i millora del patrimoni natural.

Objectius específics

- Coneixement, conservació i millora del patrimoni natural. Aquest coneixement del medi permetrà en un futur, assolir els següents objectius específics:
 - Recuperar la presència o augmentar les poblacions de determinades espècies d'atenció especial.
 - Fomentar la diversitat florística, faunística i paisatgística.
 - Fomentar les espècies autòctones
 - Preservar les comunitats vegetals amb presència d'espècies protegides, d'espècies rares o molt rares, etc.

Actuacions

- Seguiment i control de les poblacions actuals d'espècies autòctones a través de comptatges d'individus en tot l'àmbit de Colls i Miralpeix considerades rares o molt rares a nivell local o regional. Com a conseqüència d'aquest estudi, algunes de les actuacions a considerar seran:
 - i. Detecció de zones amb extinció total d'espècies d'interès, així com zones amb potencial per a ser recuperades com a hàbitats d'interès faunístic o florístic.
 - ii. Reintroducció d'espècies en perill d'extinció o espècies d'interès autòctones.

Nivell de prioritat

Es considera que la prioritat de realitzar un estudi de seguiment de les comunitats faunístiques i florístiques d'interès és **baixa** ja que malgrat l'elevat valor ambiental d'aquestes espècies es tracta d'una actuació d'efectes a curt i llarg termini en el si de la comunitat vegetal i no d'una actuació de recuperació immediata de les comunitats vegetals.

Consideracions post-actuació

- Seguiment i control de l'evolució dels nous individus i del conjunt de l'espai en general en el si de les comunitats vegetals.

Organismes implicats

- Consorci Els Colls i Miralpeix
- Departament de Medi Ambient i Habitatge

Pressupost

El cost aproximat de l'actuació és de 18.000 euros.

ACTUACIÓ 1.3 RECUPERACIÓ DE LA LLACUNA LITORAL DE LA DESEMBOCADURA DE LA RIERA DE RIBES

La riera de Ribes, en el seu tram final de la desembocadura, forma un petita massa d'aigua salabrosa, aïllada per un braç de sorra. Aquesta petita llacuna litoral allotja comunitats d'interès com el salicornars subarbusciformes de cirialera, així com la presència d'espècies considerades hàbitats d'interès prioritari (Llacunes litorals, codi 1150) i aus migratòries en època de pas.

Aquest espai es troba inclòs a l'Inventari de zones humides de Catalunya.

Desembocadura de la riera de Ribes

Localització

Es tracta d'un petita llacuna litoral situada a la desembocadura de la riera de Ribes, espai inclòs a l'inventari de Zones Humides de Catalunya, limitada a l'est per una construcció hotelera i a l'oest per les instal·lacions del camp de golf Terramar.

Superfície

La seva extensió és actualment de 0,85 ha, tot i que l'inventari de zones humides del març de 2001 aquest espai ocupava 1,5 ha.

Descripció dels valors apreciables

- **Valors ambientals:** presència de comunitats vegetals d'interès com les comunitats de salicornars subarbusciformes de cirialera. Aquestes comunitats exerceixen una important funció com a hàbitats, especialment com a punt d'aturada de la ruta d'aus migratòries i com a zona de cria.

Impactes

- Contaminació de les aigües tan per abocaments en la pròpia zona de la desembocadura com aigües amunt.
- Elevada freqüentació ja que esdevé zona d'accés a les platges i al front litoral en general.
- Alteració i pèrdua d'hàbitats per la freqüentació i ocupació del territori.
- Ocupació del territori per activitats que s'ubiquen a les zones de robera

com és el cas de les instal·lacions del camp de golf, el mur de contenció de les instal·lacions hoteleres adjacents, etc.

Objectius generals

- Recuperació ambiental.
- Millora de la dinàmica fluvial.
- Millora de la connectivitat ecològica entre el front litoral i els espais d'interior.
- Millora de la qualitat paisatgística.
- Reduir el risc d'inundacions.

Objectius específics

- Recuperar la zona humida.
- Foment de les espècies autòctones.
- Millora de la qualitat de les aigües.
- Assegurar la funció d'hàbitat.
- Fomentar la diversitat florística, faunística i paisatgística.
- Evitar la consolidació urbanística de l'espai.

Actuacions

- Redacció d'un projecte específic de recuperació ecològica del delta de la riera de Ribes. Aquest projecte inclourà els següents aspectes:

- **Recuperació funcional** de la llacuna litoral a través de l'eliminació del conjunt d'estructures artificials existents.
- **Recreació de la zona humida** mitjançant la retirada dels materials que han reblert l'espai i el corresponent condicionament morfològic, per tal de potenciar-ne la inundabilitat tant d'origen superficial com subterrani.
- **Restaurar i potenciar la diversitat d'hàbitats existents** a través de l'eliminació de les espècies al·lòctones i la revegetació de l'espai amb espècies autòctones pròpies dels aiguamolls litorals i dels espais arenícoles associats.
- **Preservació i potenciació de les comunitats vegetals d'interès**, com és el cas dels salicornars subarbusculars de cirialera i els herbassars de Ruppia (hàbitat d'interès prioritari amb el codi 1150, Llacunes litorals).
- **Evitar la consolidació urbanística de l'espai** a través de noves figures urbanístiques més restrictives que garanteixin la seva protecció i conservació. Es pretén regular i ordenar l'ocupació del camp de golf que envaeix part del llit i dels marges de la riera actualment en terrenys de domini públic i qualificats com a sòl no urbanitzable costaner 1 pel PDUSC.
- **Millorar la qualitat de les aigües de la llacuna litoral i del riu** garantint la connexió a la xarxa de clavegueram del conjunt d'aigües residuals generades a les immediacions de l'espai, especialment de les urbanitzacions, el golf i els càmpings propers.
- **Regular els usos lúdico-recreatius i potenciar l'educació ambiental** compatibilitzant-la amb la conservació de l'entorn a través de la recuperació i el condicionament dels camins existents i la instal·lació d'observatoris d'aus entre d'altres.
- **Restablir l'accés a la desembocadura** eliminant el trànsit rodat i fomentant l'accés a través de l'adequació d'una via verda que connecti el front litoral i els espais d'interior. Aquesta via verda també connectarà amb el GR-92 que discorre per la línia de la costa i enllaça Sitges amb Vilanova i la Geltrú (veure actuació actuació 3.7)

Nivell de prioritat

Es considera que la prioritat de realització del projecte específic per a la recuperació de llacuna litoral de la desembocadura de la riera de Ribes, és **molt alta**, justificada per l'elevat ritme de d'ocupació, freqüentació i degradació que pateix l'espai i el valor ambiental de l'espècie. Així doncs, aquesta actuació esdevé **prioritària** per desenvolupar en el període 2007-2008.

Consideracions post-actuació

Amb posterioritat a la redacció del projecte de recuperació de la llacuna, caldrà prioritzar l'execució del projecte per tal que es duguin a terme les actuacions previstes.

Organismes implicats

- Consorci Colls i Miralpeix
- ACA
- Departament de Medi Ambient i Habitatge
- Ministeri de Medi Ambient

Pressupost

El cost aproximat de l'actuació és de 30.000 euros.

ACTUACIÓ 1.4 RESTAURACIÓ DE LA RIERA DE RIBES

Actualment la **riera de Ribes** es troba en un estat totalment alterat, on l'absència de vegetació de ribera és el tret dominant del tram final d'aquest curs fluvial. El llit està cobert majoritàriament per una barreja de plantes nitròfiles, fragments de bardissa i espècies pròpies de la màquia adjacent. En altres punts, únicament s'observen els sediments que arrossega la riera.

Malgrat l'estat d'alteració que presenta la riera cal destacar la funció clau com a eix vertebrador de la connectivitat entre el front litoral i els espais forestals de l'interior del Garraf.

Llera de la riera de Ribes

Localització

La riera de Ribes discorre per l'est de l'àmbit de Colls i Miralpeix. Les actuacions se centren, sobretot, en el curs baix de la riera, en l'àmbit de Colls i Miralpeix, però fora recomanable també que aquesta actuació s'efectués al llarg de tot la riera.

Superfície

L'actuació es durà a terme al llarg del curs baix d'aquesta riera, afectant aproximadament 1 km del seu recorregut i fins la desembocadura.

Descripció dels valors ambientals apreciables

- **Valor natural:** recentment la riera de Ribes ha estat inclosa dins el PEIN del Massís del Garraf, i esdevé un dels darrers connectors entre el front litoral i els espais interiors. Tot i l'estat d'alteració que presenta en el seu tram baix, presenta un potencial de recuperació elevat.
- **Valor social:** la connexió entre l'interior i la façana litoral i l'escàs cabal d'aigua que presenta la riera la major part de l'any fan d'aquest espai una zona de passeig i esbarjo pels veïns de la zona.

Impactes

- Ocupació del territori (especialment al tram baix de la riera) per tota mena d'activitats i infraestructures que s'ubiquen, en alguns casos, dins la pròpia llera de la riera. Aquest fet accentua el risc d'inundació que podria provocar un episodi de fortes pluges.

- Artificialització de l'espai fluvial a provocats pels nombrosos endegaments i col·lectors al llarg de tota la llera que presenten un estat deficient pels problemes d'erosió que pateixen.
- Pèrdua i alteració d'hàbitats degut a l'excés de freqüentació d'aquesta zona, i al seu ús com a camí rural.
- Pèrdua de la capacitat de connexió entre el front litoral i les zones de l'interior.

Objectius generals

- Recuperació ambiental.
- Millora de la dinàmica fluvial.
- Millora de la connectivitat ecològica entre el front litoral i els espais d'interior.
- Regulació, ordenació i millora de l'accessibilitat.
- Reduir el risc d'inundacions.
- Compliment de la legislació i del planejament vigent.

Objectius específics

- Fomentar les espècies autòctones.
- Millora de la qualitat de les aigües.
- Recuperació de la vegetació de ribera.
- Assegurar la funció d'hàbitat.
- Potenciar la diversitat florística, faunística i paisatgística de l'espai.

- Estabilització del llit i dels marges fluvials.
- Facilitar el curs de l'aigua en cas d'avinguda.
- Ordenar l'ús lúdic associat a l'espai.
- Regulació de l'ocupació del DPH.

Actuacions

- Comprovar si l'ACA disposa de l'estudi hidrològic i d'inundabilitat de la riera de Ribes que defineixi els períodes de retorn i els riscos associats pels diferents períodes de retorn. Si no és així, caldrà preveure la redacció d'aquest estudi.
- Elaboració d'un Pla Especial de protecció i restauració de la riera de Ribes que delimiti la zona de domini públic hidràulic.
- Redacció d'un projecte específic de restauració de la riera de Ribes, que inclogui els següents aspectes:
 - Recuperació del bosc de ribera a través de treballs d'estabilització de talussos i revegetació amb espècies pròpies de ribera.
 - Restauració morfològica dels trams endegats i canalitzats, utilitzant si és necessari, tècniques de bioenginyeria.
 - Eliminació d'espècies al·lòctones, especialment de les comunitats de canyar que ocupen puntualment alguns trams d'aquesta riera.
 - Recuperació de la qualitat de les aigües, especialment a partir de la regulació i control dels col·lectors que aboquen directament a llera, així com les estacions depuradores.
 - Desenvolupament d'una via verda al llarg del recorregut de la riera de Ribes, ordenant i senyalitzant els usos ja que actualment la pròpia llera de la riera es emprada com a camí per accedir des de l'interior a les zones costaneres. Aquesta via ha de permetre la connexió del front litoral amb els espais forestals de l'interior (*veure actuació 3.3*).

Nivell de prioritat

Es considera que la prioritat de realització de les actuacions esmentades a aplicar a la desembocadura de la riera de Ribes, és **alta**, justificada per l'elevat ritme de d'ocupació, freqüentació i degradació que pateix l'espai i els valors naturals i funcionals de la riera.

Consideracions post-actuació

Amb posterioritat a la realització de les actuacions programades, caldrà fer un manteniment en diferents àmbits:

- En la **vegetació**, a través de plantacions, regs i podes per tal de potenciar el desenvolupament de les espècies autòctones. Si es necessari s'eliminaran espècies al·lòctones per afavorir el creixement dels individus potencials.
- En la morfologia, realitzant un seguiment de les tècniques de bioenginyeria aplicades.
- En els dispositius de **senyalització i panells informatius** que s'hagin vist malmesos.
- Manteniment dels camins i accessos.

A més s'ha de procurar fer un seguiment de les espècies d'aus que s'observin a l'espai per tal d'avaluar la consolidació de l'espai com a punt d'aturada en les rutes migratòries.

Organismes implicats

- Consorci Colls i Miralpeix
- ACA

- Departament de Medi Ambient i Habitatge

Pressupost

El cost aproximat d'aquesta actuació és de 30.000 euros.